08/03/2020

Κυριακάτικο Κήρυγμα

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Τί θὰ πῇ ἰδανικό; Μέσα σὲ κάθε ἄνθρωπο,ἀγαπητοί μου, καὶ στὸν πιὸ ἀτελῆ, ὑπάρχεικάποια εἰκόνα εὐτυχίας, ἕνα ὅραμα ζωῆς, ἕνας σκοπὸς πρὸς τὸν ὁποῖο συγκλίνουν ὅλες οἱ σκέψεις καὶ ἐνέργειές του· καὶ σκοπὸς εἶνε ἡ ἰδέα ἐκείνη ποὺ κυριαρχεῖ ἐπάνω σὲ ὅλες τὶς ἄλλες ἰδέες καὶ συναισθήματα καὶ ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ τὸν κεντρικὸ ἄξονα γύρω ἀπ᾽ τὸν ὁποῖο στρέφεται ἡ ζωή του.

Καὶ ὅπως ἡ ἀξία μιᾶς λεπτεπίλεπτης μηχανῆς, π.χ. ἑνὸς ρολογιοῦ, ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ἀντοχὴ τοῦ ἄξονά του, κάπως ἔτσι καὶ ἡ ἀξία τῆς ζωῆς ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ἰδέα ἐκείνη ἡ ὁποία κυριαρχεῖ καὶ ῥυθμίζει τὴ ζωή. Καὶ ὅπως ὑπάρχουν ἄξονες ἀπὸ φτηνὸ ὑλικὸ καὶ μὲ μικρὴ ἀντοχή, ποὺ εὔκολα σπάζουν, ἀλλὰ καὶ ἄξονες ἀπὸ ἀνθεκτικὴ ὕλη, ἀδαμάντινοι, ἄθραυστοι, ἔτσι ὑπάρχουν καὶ ἰδανικὰ μικρὰ καὶ μεγάλα, ἀδύνατα καὶ ἰσχυρά, εὔθραυστακαὶ ἄθραυστα, γήινα καὶ οὐράνια, θνητὰ καὶ ἀθάνατα.

Καὶ ποιό εἶνε τὸ ἰδανικὸ τῆς Ἑλλάδος; θὰ ρωτήσῃ κάποιος. Στὰ τρεῖς χιλιάδες χρόνια τοῦ ἐθνικοῦ της βίου παρελαύνει μπροστά μας μεγάλη σειρά· Τρωϊκὸς πόλεμος, Περσικά, Μέγας Ἀλέξανδρος, Βυζάντιο καὶ ἀκρῖτες, Παλιγγενεσία,

Μακεδονικὸς ἀγώνας, Βαλκανικοὶ πόλεμοι, Ἀλβανικὸ ἔπος. Πάνω ὅμως ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ εἶνε τὰ πανανθρώπινα, καὶ πάνω ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα εἶνε τὰ θεῖα, καὶ πάνω ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια εἶνε τὰ οὐράνια καὶ ἀθάνατα. Ἀπ᾽ τὰ ὁμηρικὰ χρόνια μέχρι τὴ Μεγάλη Ἰδέα, ποὺ ἐδόνησε καὶ τὴ γενεὰ τῶν πατέρων μας μὲ τὸ «Πάλι μὲ χρόνια μὲ καιρούς, πάλι δικά μας θά ᾽νε», ἀναζητοῦμε τὸ τέλειο. Ποῦ λοιπὸν καταλήγουμε;

Ἀπὸ ὅλα ὅσα προβάλλονται ὡς ἰδανικά, ἐκεῖνο ποὺ ἀξίζει νὰ γίνῃ τὸ ἰδανικὸ τῆς Ἑλλάδος, ὁ πολικός της ἀστέρας, εἶνε ἡ Ὀρθοδοξία.

Αὐτὴ ἡ Ὀρθοδοξία, ποὺ τόσο ὑποτιμᾶται σήμερα ἀπὸ κάποιους «μορφωμένους», συγκεντρώνει ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ καὶ ἀνταποκρίνεται στὰ βαθύτερα αἰτήματα τοῦ λαοῦ μας. Αὐτὴ ἔχει τὸ ἀληθινὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσία. Αὐτὴ κρατάει τὸν Ἄρτο ποὺ μπορεῖ νὰ θρέψῃ καὶ νὰ χορτάσῃ τὸν ἄνθρωπο ὑλικὰ καὶ πνευματικά, σὲ ἀντίθεσι μὲ τὰ «κεράτια» (Λουκ. 15,16), μὲ τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν ἄλλοι νὰ χορτάσουν τὴν πεινασμένη ἀνθρωπότητα.

Αὐτὴ δείχνει τὸν οὐρανὸ ὡς τὴν αἰώνια πατρίδα καὶ αὐτὴ πάλι μὲ τὰ ὑπέροχα διδάγματά της γιὰ ἐλευθερία, ἀδελφότητα, ἀγάπη καὶ δικαιοσύνη μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ στήσῃ τὴν ἰδανικὴ πολιτεία. Στὴν πολιτεία αὐτὴ τὸ ἐλατήριο τῆς ἰδιοτελείας θ᾽ ἀντικατασταθῇ μὲ τὸ ἐλατήριο τῆς ἀγάπης ποὺ θυσιάζεται γιὰ τοὺς ἄλλους, μὲ πρότυπο τὸν Θεάνθρωπο, ὁ ὁποῖος «οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθ. 20,28).

Ζωηρὴ εἰκόνα τῆς πολιτείας αὐτῆς μᾶς ἔδωσαν οἱ πρῶτοι Χριστιανοί· μιᾶς πολιτείας στὴν ὁποία, ὅπως λέει ὁ ἀθάνατος Χρυσόστομος, ὁ ἰδιοτελὴς καὶ καταραμένος λόγος «αὐτὸ εἶνε δικό μου» κι «αὐτὸ δικό σου» εἶχε καταργηθῆ κι ἀντικατασταθῆ μὲ τὸ «ἅπαντα κοινά» (Πράξ. 4,32).

Ναί, μόνο ἡ Ὀρθοδοξία,ἡ ὁποία στὴν ἰδεώδη ζωὴ τῶν μοναχικῶν ἀδελφοτήτων τῶν πρώτων αἰώνων πραγματοποίησε τὸ κοινόβιο, τὸ ἑκούσιο κοινόβιο, καὶ ἐγκαθίδρυσε ἐπάνω στὴ γῆ ἀγγελικὸ πολίτευμα, αὐτὴ καὶ σήμερα, ἡ Ὀρθοδοξία ἡ «περι βεβλημένη τὸν ἥλιον» (Ἀπ. 12,1), ὡς πανανθρώπινο ἰδανικό, μπορεῖ νὰ συγκινήσῃ ὄχι μόνο τὸ δικό μας ἔθνος ἀλλὰ ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ νικήσῃ καὶ νὰ θριαμβεύσῃ πάνω ἀπ᾽ ὅλα τὰ λεγόμενα διεθνῆ καὶ οἰκουμενικὰ συνθήματα.

Ἀλλὰ νὰ ἐξηγούμεθα, ῞Ελληνες ἀδελφοί. ῞Οταν λέμε ὅτι ἡ Ὀρθοδοξία πρέπει νὰ γίνῃτὸ ἰδανικὸ τοῦ ἔθνους μας, δὲν ἐννοοῦμε νὰ τὴν κάνουμε μέσο τὸ ὁποῖο νὰ χρησιμοποιήσουμε ἐμεῖς οἱ ῞Ελληνες γιὰ ἐθνικὴ καὶ πολιτικὴ ἐκμετάλλευσι καὶ νὰ καταντήσουμε ὀρθοδοξοκάπηλοι ἀνάμεσα στὰ ἔθνη, ὅπως ἔγινε δυστυχῶς στὴν

τσαρικὴ Ῥωσία. Ἔχοντας ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ὡς ἰδανικὸ τοῦ ἔθνους τὴν Ὀρθοδοξία, ὄχι ὡς μέσο ἀλλὰ ὡς σκοπὸ πρὸς τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ συγκλίνουν ὅλες οἱ ἐνέργειές μας, πρέπει νὰ εἴμαστε ἀπέναντι στὰ ἄλλα ἔθνη εἰλικρινεῖς καὶ ἀνιδιοτελεῖς ἀπόστολοι τοῦ Ὀρθοδόξου χριστιανισμοῦ.

Εἰλικρινεῖς καὶ ἀνιδιοτελεῖς, ὅπως ἦταν οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου , ποὺ δὲν πῆγαν στὰ ἔθνη γιὰ νὰ κηρύξουν τὸ μεγαλεῖο τῆς πατρίδας τους, τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ πῆγαν γιὰ νὰ κηρύξουν «Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον» (Α΄ Κορ. 2,2) καὶ μὲ τὸ καθαρὸ καὶ ἀμιγὲς ἀπὸ κάθε ἐθνικιστικὴ ἰδέα κήρυγμα νὰ σώσουν ψυχές· διὰ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν προσέφεραν τὴν ὑψίστη ὑπηρεσία στὴν πάσχουσα ἀνθρωπότητα, μέσα στὴν ὁποία οἱ σῳζόμενοι γίνονταν ἡ ζύμη τῆς ἀναμορφώσεως καὶ ἀναπλάσεως τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Τὰ ἁμαρτωλὰ «ἐγώ», ἀτομικὰ καὶ ὁμαδικά, πρέπει, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου, νὰ νικῶνται καὶ νὰ ἐξαφανίζωνται μπροστὰ στὴν Ὀρθοδοξία, καὶ αὐτὴ νὰ κυριαρχῇ στὶς σκέψεις καὶ τὶς ἐνέργειές μας. Αὐτὴ καὶ μόνη διὰ τῆς φωτεινῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ ὑποδειματικοῦ βίου μας νὰ προβάλλεται στὰ μάτια ὅλων πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Καὶ ὅταν τέτοιες εἶνε οἱ διαθέσεις τῆς καρδιᾶς μας ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας, τότε θὰ χαιρώμαστε ὅταν καὶ ἄλλα ἔθνη κηρύττουν μὲ λόγια καὶ μὲ ἔργα τὴν Ὀρθοδοξία καὶ σημειώνουν μεγαλύτερη κι ἀπὸ μᾶς ἐπίδοσι στὸ κήρυγμά της.

Γιατὶ ἡ Ὀρθοδοξία δὲν εἶνε εἶδος μονοπωλίου τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς· εἶνε οἰκουμενικὴ ἰδέα καὶ ζωή, στὴν ὁποία καλοῦνται ὅλα τὰ ἔθνη νὰ συμμετάσχουν ἰσότιμα γύρω ἀπὸ τὴν κοινὴ τράπεζα τοῦ οὐρανίου Πατρός.

Στὸ μεγαλειῶδες σχέδιο τῆς Θείας Προνοίας νὰ κηρυχθῇ ἡ χριστιανικὴ πίστι σὲ ὅλοτὸν κόσμο ὅπως αὐτὴ διατηρήθηκε ἀναλλοίωτη μέσα στὴν Ὀρθοδοξία, ἡ πατρίδα μαςμπορεῖ νὰ προσφέρῃ μεγάλες ὑπηρεσίες. Ὄχι μόνο γιατὶ τὸ Εὐαγγέλιο εἶνε γραμμένο στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἀπ᾽ αὐτὴν μεταφράστηκε σὲ χίλιες καὶ πλέον γλῶσσες καὶ διαλέκτους, ὄχι μόνο γιατὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς μεγάλους πατέρες καὶ διδασκάλους στὰ ἑλληνικὰ ἔγραψαν τὰ ἀθάνατα συγγράμματά τους, ἀλλὰ καὶ γιατὶ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, στενοχωρούμενα ἀπὸ τὴ φτώχεια ποὺ συνοδεύει τὴν Ἑλλάδα, ἔχουν βγῆ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους καὶ βρίσκονται σκορπισμένα καὶ στὶς πέντε ἠπείρους.

Ποῦ πάνω στὴ γῆ δὲν βρίσκεται Ἕλληνας; Γύρω στὰ δύο ἑκατομμύρια εἶνε οἱ Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ. Συμπαγεῖς Ἑλληνικὲς κοινότητες μὲ ὡραίους ναοὺς βρίσκονται στὰ μεγαλύτερα ἀστικὰ κέντρα τοῦ νέου κόσμου. Ἕλληνες ὑπηρετοῦν στὰ ἱστορικὰ πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς. Ἕλληνες καὶ μέχρι τὴν Κορέα καὶ τὴν

Ἰαπωνία καὶ τὴ Νότιο Ἀφρικὴ καὶ τὰ νησιὰ τῶν Φιλιππίνων.

Ἂν στὶς καρδιὲς ὅλων αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνεζωογονεῖτο ἡ φλόγα τῆς Ὀρθοδοξίας, τότε ἡ Ὀρθοδοξία θὰ διαδιδόταν καὶ θὰ δοξαζόταν στὸν κόσμο διὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἂν δοξαζόταν, θ᾽ ἀντιδόξαζε αὐτοὺς ποὺ τὴν δόξασαν μὲ μιὰ δόξα ἄφθαρτη καὶ αἰώνια. Ποιά δόξα μεγαλύτερη ἀπ᾽ αὐτὴν θὰ μποροῦσε νὰ φιλοδοξήσῃ ἡ φυλή μας; Ἀπὸ μακρινὲς χῶρες, στὶς ὁποῖες οἱ κάτοικοι ζοῦν «ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου» (Ἡσ. 9,2 = Ματθ. 4,16.Λουκ. 1,79) , ἔρχονται συγκινητικὰ μηνύματα ποὺ μᾶς προσκαλοῦν σὲ πνευματικὴ βοήθεια. Διότι καὶ μέχρι σ᾽ αὐτοὺς φτάνει ἡ φήμη τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἀλλὰ ἐδῶ εἶνε τὸ σπουδαιότατο ἐρώτημα. Εἴμαστε ἄραγε προετοιμασμένοι γιὰ μία τέτοια παγκόσμια ἀποστολή; Ἔχουμε κάνει τὴν Ὀρθοδοξία κανόνα τῆς ζωῆς μας, ἰδανικὸ τοῦ ἔθνους μας; Μποροῦμε νὰ προβάλουμε τὴν πατρίδα μας ὡς πρότυπο Ὀρθοδόξου κράτους, ἢ μήπως ἡ Ὀρθοδοξία μας ἐξαντλεῖται στὴν τήρησι μερικῶν ἐξωτερικῶν τύπων, σὲ ἑορτὲς καὶ πανηγύρια κοσμικοῦ μᾶλλον παρὰ θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος;

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες! Ἡ Ὀρθοδοξία, νά ἡ ὄντως ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ, ἀσυγκρίτως ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἐθνική μας Μεγάλη ἰδέα. Ἰδέα καθαρμένη ἀπὸ φθαρτὰ στοιχεῖα, ὑψηλή, καθολική, αἰωνία, ποὺ εἶνε προωρισμένη νὰ βασιλεύσῃ. Αὐτῆς τῆς Ὀρθοδοξίας ἂς γίνουμε ταπεινοὶ ὑπηρέτες, φρουροί, ἀγωνισταὶ καὶ στρατιῶτες, γιὰ νὰ συμβασιλεύσουμε δι᾽ αὐτῆς ὄντως καὶ ἐμεῖς. Σύνθημά μας ἂς εἶνε οἱ ἐμπνευσμένοι λόγοι τοῦ ἥρωα τῆς Ὀρθοδοξίας σοφοῦ Ἰωσὴφ Βρυεννίου·

«Οὐκ ἀρνησόμεθά σε, φίλη Ὀρθοδοξία· οὐ ψευσόμεθά σοι, πατροπαράδοτον σέβας· ἐν σοὶ ἐγεννήθημεν, ἐν σοὶ ζῶμεν, καὶ ἐν σοὶ κοιμηθησόμεθα· εἰ δὲ καλέσοι καιρός, καὶ μυριάκις ὑπὲρ σοῦ τεθνηξόμεθα».

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος-
Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ βιβλία Ἐθνικὰ προβλήματα (1961) καὶ σὲ μεταγλώττισι Προφητικοὶ λόγοι ἀφυπνίσεως γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κοινωνίας.